

Womhaj Bóh!

Cziklo 19.
6. augusta.

Lětnik 1.
1891.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczišcežerńi w Budyschinje a šu tam dostacź sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

11. njedzela po śwj. Trojizh.

Luk. 18, 13: „Božo, budź mi hrěšnikowej hnadny!”

Šharisejski bėšche šwojemu Bohu něšto wupowjedat. Bėšche šwój wopor pschinješt. To pak bėšche Rajnski wopor. Bóh na njón njepohlada i dobrym spodobanjom. Što nětko tón cłowjet i templa šobu wsja? Niczo, hišcže mjenje dyžli niczo. Pschetoz hdyž šo jemu psched tempłownymi durjemi duchownej woczi rošjajnišczej, dyrbišcže wón spóšnacź, šo je na měšcže šjednanja šo na šwojim bratsje pschěrěšik. Čžerń w wutrobje wón šobu wsja. Šeho šhwalenje njebė niczo hódne.

Šlonik bėšche tež šwój wopor pschinješt. To bėšche Šabelski wopor. Bóh hnadnje na njón pohlada. To wufnjesh i tny šłowow Šesom Šhrysta: „Tón džěšcže ša praweho do šwojeho doma psched tamym“. Šteješcže na tej wěrje, šo cłowjet šo psched Bohom i hnady prawy čžini. Š tuteje wěrny won wolasche: „Božo, budź mi hrěšnikowej hnadny“. Do tuteje wěrny nutz Bóh wotmolwi: „Budź štrošctny, mój šyno, twoje hrěchi šu tebi wodate“. Wěra do šwobodnje (frejkeje) hnady Božej bė tón šaran, i kotrymž šebi wodu trošchta do šwojeje šbiteje wutrobje čžerpasche. A tuta wěra tež nam tu šamu šlužbu čžini. Šaj, lubošna je na lětna powješcž, hdyž přeni ptacž na šuchej hałošy špěwa; lubošne šu rańšcže šerja, hdyž šwoje pruhi jako pschězelnime wěšcženje i njeby ščželu; ale wažnišcže a lubošnišcže je to šłowo: „Š hnady šo cłowjet psched Bohom prawy čžini“. Šomyšł šebi šhoreho, kiž na šwojim ložu leži. Wón njemóže žane škutki prawošcže čžinicž. Njemóže džěšatł dawacž wot wšcžeho, šcžtož ma, pschetoz wón niczo nima. Njemóže žanu jałmožnu dacž, pschetoz jeho žyle žiwjenje šame je jałmožina i Božich a i cłowškich rukow. Njemóže se šwojej ruku nitomu pomhacž, pschetoz jeho ruka je šwajšana psches šlabošcž a brašnosčž. A tón tola tež čže psched Bohom prawy a šbóžny byčž. Niz wěrnó, tón tola tež dyrbi psched Bohom prawy a šbóžny byčž? Psches čžo dha, i čžeho dha? Še šameje hnady Božej w Šesuku Šhrystu. To je jeho woščewjenje, jeho wutrobne pošhlnjenje. Abo pomyšł šebi na cłowjeka, najradšcžo na šebje šameho, kotrehož žiwjenje je wotbėžalo, kotryž na šmjertnym ložu leži. Twojej šwonkownej

woczi štej šo šacžmiej a čžetej šo došacžmicž. Ale šnutškomne wócžko šo čži rošjajni. Špóšnajesh šwój hrěch, kaž jón hišcže nihdy špóšnat nješšy. Špóšnajesh to ša hrěch, šcžtož hišcže nihdy ša to špóšnat nješšy. Šcžto potom čžinišcž?

Wócžesh šwoju ruku wupšcžestřecž psches šwoje šchězšwšte, mužške a mlodženške lěta hacž do džěczazyh lět a wuhašnyčž, šcžtož šo čži nješpodbó? Šawěšcže niz, njemóžesh ani wčžerawšcžeho dnja došahnyčž. A hdyž bychu tebi dženska šřjedža w žiwjenju, šřjedža w twojich mozach šchupišny wot woczow panyle a ty by šwoje hrěchi w přjedawšcžich dnjach a lětach póšnat, móžesh ti čžorne kopjena i knihow twojeho žiwjenja wutorhnyčž, móžesh i bėle šmnyčž, móžesh jim hubu šatnyčž, šo nješkorža? Wócžesh twoju w hrěchach minjenym lětam šašo pschincž dacž, šo by je pschěšcžiči i tym šwjatym Duchom? Nė, wone šu přecž, kajkež šu byle, tajk wóštanu. Šenož hdyž je prawošcž i hnady, je wodacže ša nje žadny čžmowy doł teje šemje šo šam wot šo njeroššwětki. Šeno hdyž Bože šłoncžko nad nim šesthadža, šo w nim šwětko čžini. A šłonzo nad čžemnošcžu našcžeho žiwjenja je hnada Bož w Šhrystu Šesuku. To je našč žiwjenški a šmjertny trošcž. To je tón Šakubowy kij, na kotryž šo šepšerajo psches žušbu d domišny pučžujemy. Ša je to lětarštwó, psches kotrež šo šmjerc; jeje hórkošcž šjerje. Šako wójwodže Arnošcžej Šothawštemu w jeh pošlednich šcžtundach tón šcžpruch do pomjattka pschincž: „Šak Bóh tón šwět lubowat atd.“ wón šawoła: Tón jedny šcžpruch nočžyl ša šawšnt šwěty přecž dacž! A my tež niz, pschetoz wó wopšchinnje to wotmolwjenje, to haj a hamjen na žlonikow modlitwu, na tu modlitwu, kotruž my wšcžitž čžinicž mamy, by kotrejež ničtón i žiwjenju šańcž njemóže. Šomuž jeho šbóžnoš wažna je, temu dyrbi tež to šłowo wažne byčž, šo cłowjet i i hnady psched Bohom prawy čžini. (Šo Ašfeldže pschězžene.)

Ššamowola a Bože pučže.

Šowjedat R. R.

V. štam.

A kajki je Šchěšcžijan šašo pschicšol? Šajki kajkiž bė šcž jeno šo bė šo w nim wšcžo šrucže našrawiko, šcžtož bėšcže přje

w nim potajne. Wón je wonkach w śwěcze wjele khlamarjez Frizom hišcže hóršcheho wašdnja nadeschof a šo wot nich runje tak ja-wjescz dať kaž wot prěnjeho. Nělotfi k njemu prajachu: „njewostań pola šwojeho mištra, wón tebi pschemako mišny dawa; a Ršhe-scžijan džělo wopušczi; drušy mēnjachu: „Njetriebašch tak dołho džělacz; wón cze draczuje“, a šašo Ršhesčžijan dobremu džělo-damarjei džělo wupowjedzi. „Njetriebašch wjazny do Boha wěricz; my to hižo dawno wjozny njeczinimy“; a bórny tež wón pušczi, šchož hišcže wěny mējesche, kłodžesche ša šwětom a jeho wašdnjom, wustupowašche pschecziwo šwojim pschedstajentym, kaž to pola druhich widžesche, a nješluschesche jeno šam k samjedženym, ale tež šam mnohich samjedowašche. Wón lóhko se šwabosczu ke wšchemu „haj“ praji. Dofelz pať bē šchifny cžlowjet a khetro nahladny mužski, bēšche šo w mēscze Fr., hdžez bēšche na poškledku džělať, wobstar wudowa do njeho šalubowaťa, a dofelz mējesche rjane hospodarštwó, šo jemu žentwa žyle pschihódna šdasche; pschetož wón šlódku lēnjoscž psche wšcho lubowašche. Dofelz k temu nusne papjery i domišny trjebašche, wobšamknu šo tam šam podacz a na tymle puczju bē tež psches Šergishof pschischof. Šdnyž jow Šanku šašo wuhlada a tež šhoni, šo bēchu hižo rjany pjenjes ša nju nalutowali, šo jemu tola kczējaža holza bóle špodobasche, hacž stara wudowa; šo wona na njeho šabnyka njebē, šo jehó hordosczzi lubjesche. Haj, šamo tajkele něšcho, kaž luboscž, w jehó šebitnej wutrobje wotzuczi.

„Šdy jeno to stare přědowanje w nej težalo njeby! Mó, to drje šo wuhnacž da; něfajša pobožna šotra wona wostacz nje-šwě!“ Tola bē wón mudry doscz, šo šo i wobhladniwoscžu do šwojeho džěla da.

Wosta pola šwojeho macžérneho bratra, šwojeho přjedawšcheho mištra, a pomhašche jemu w kowarni; pschetož wón bē wobšamknuť, šo šebi njechašche přjedy w mēscze džěla pytač, doniž šo jemu Šanka šlubika njebēšche. Šo mējesche jehó wona lubo, bórny špósna, ale tež to, šo mējesche wona radžiczelow, fiž jehó njelubowachu; ale wón Šanzynu šašakoscž derje šnajesche a šo žyle na nju špuschcžesche. Čžim cžasczišcho ju wuhlada, čžim bóle po nej žadašche; šo šo hnydom ženjeschtaj, njebē derje móžno, dofelz šebi wón žaneho pjenješka nalutowať njebē; ale přjecž wona dyrbjesche!

Tola wrócžny šo k Šanzny, šo bychmy widželi, šcho ta w tu khwilu myšlesche a cžinjesche. Kwaš bē nimo; mlodaj mandželškej bēšchtaj šo na pucz podaťoj, a Šanka bē i cžezkei wutrobu Wozemje prajika.

Wotenđžo bē Frida holžyne cžoko wofoschaťa prajizny: „Nje-wšmi šebi jehó! wšch k něšch, kať derje i tobu mēnju, a džěd a wofka tež. Daj šebi wot njeju radžicž. Ša krotki cžasž móžu cze šobu do mēšta wšacz.“ Bē drje jej tež hušczišcho myšl pschi-šchka, šo by wěrnó byczž móhko, šchož wo nim powjedachu. „Wón wšchať ma něšcho žušeho na šebi“, šebi w potajnym myšlesche a šebi pschedemša, šo čžyšche šo pschi druhim šetkanju lēpje na ledžbu bračž. Wšchať dyrbjesche nětko tak hušto na šwojeho knjesa šararja a na jehó napominazy kłóž, kotryž bē wo šnje šhšchaťa, špomi-nacz. Ale wona jenu něž jara šakomžowacz pocža, a to bēšche modlitwa. Wjecžor a rano hišcže šo modlesche, dofelz bēšche tak šwucžena, ale šo woprawdže wo njebjelku pomoz prošesche, na to šo jeno porědko dopomni, šo žyle na šamšny rošom a na šamšnu móž špuschcžejo. Dofelz njebjelka luboscž w nej žaneho mēšta wjazny njemējesche, wobšynu ju bórny dwójny tak rucže šemška, a wona nad šobu šama wjazny i knjesom njebēšche. Džen po kwašu w hrodže šo Ršhesčžijan a Šanka šašo wuhladašchtaj, hdnyž ta do wšy něšcho wobstaracz džěšche. „Šana“, wón rjeknu, „wěšch, hdže dženska bēch? Du i Wufowa wot twojeje macžérneho rowa.“ Wona, kotraž čžyšche jemu šymnje wotmolwicž, hižo cžujesche, kať šo jeje wutroba rošeschrě. „Ššym šebi i žyka hušto na twoju macž myšlicž dyrbjať“, dale praji, hdnyž Šanka, wobē ruzny pod šchórzuchom, mjelcžo pódla njeho džěšche. „Tež na knjesa šararja; je mi jara žel, šo tu wjazny njeje; mam jemu po prawom wšchelaku njeknicžom-noscž wotprošncž.“ — „Haj, Ršhesčžijano, ty šy derje mērik a šy wonkach něšcho nawufnyť.“ Wona wješola na njeho pohlada. „A tón dyrbi šy byczž!“ šebi myšlesche a jemu pschi wotenđženju horzo ruku kłócžesche. Šdnyž nimo korcžny pschidžze, ju toľsta korcžmarjowa wofasche a k nej praji: „Šanka, mój pschichodny šyn tebi prajicž da, šo šo Ršhesčžijanej žyle domēricž njedyrbijať. Wón je i rim w žušbe byť — ale tola njewšmi hnydom tak jara ša ško!“ Šanka bē šo šacžerwjenika, tola šo šama pschewinu a i krotka rjeknu: „Ša šo jemu prawje džakuju.“ Potom domoj khwatašche. Žehdy šo wonaj wšchědnje widžeschtaj. Štary baron,

fiž bē šo wo Ršhesčžijanje naprašchowať, Šanzny k šebi pschicž dāšche a jej kaž nan radžesche, šo by šo wot pachola džěluka; teho runja baronowa, kotraž šo po šwojeje Fridy wotenđženju dwójny šwěru ša holzu starasche. Ale ta bē a wosta kłupa. „Ma Ršhe-scžijana šo jeno pschikłodžeja, wón je ródny cžlowjet“, Šanka pschezo šašo praji. Wón pschezo šašo škladnosczje namaka, ju wo-hladacz a bórny dosta, šchož čžyšche, mjenujny šo haj prajesche. Kaž bē w šonje cžiniť, tak tež nětk woprawdže k nej džěšche. „Ša cze trjebam, Šanka; haj wšchať, šym khetro lóhko žiwy byť“, pschetož wona bē šo jehó wo to prašchaťa, „ale jeno teho dla, dofelz tebe njemējach“. To bē ji doscz, šo wobšamknu, kaž bē wón ji radžik, šlužbu w mēscze B. pytač, hdžez šo Ršhesčžijan w jenej i tam-nišchich želešarnjom džělo namacať nadžijesche. Špytowanje bē pschewulke byť. Šeje potajna žadoscz dyrbjesche šo dopjelnicž, a to pod wudawanjom, šo čžyšche w mēscze šlabemu pomoz a pod-pjera byczž. Čžert šo prawje na to wusteji, hdnyž po šemškim žadanju cžinimy, šo nam to ša dopjelnenje pschikšuschnoscže wu-dawa. Nětkó to wēri, druhi niž. Šabyta bē žadoscz po mlodej knjeni, šabyte bēšche tež hišcže něšchožkuli druhe. A hišcže šo šchtyri njedžele minyke njebēchu, hdnyž Šanka junu psched baronowej štejo i klapazei wutrobu prošesche, šo čžyka ju na Michala se šlužby pušcžicž, dofelz čžze šebi w mēscze B. šlužbu pytač. Wona mējesche prawo k temu, a ničto nješmēdžesche ju w jeje cžinjenju a wostajenju šadžeržecž.

Ršhesčžijan šo nětko wotšali a jej bórny pišasche, šo je džělacžer w šabrizy a šo je ša nju pola kšhesčžijanšcheho knještwa šlužbu namakať; šo dyrbjesche tajka byczž, bē jemu Šanka, kotraž žyle na šwojeho Boha šabnyka njebēšche, na wutrobu položika. W tym cžasžu pať pschidžze list jeje knjesa šararja, fiž prawje šrudnje klicžesche; wón, kaž tež jehó žona Šanku prošeschtaj, hdnyž čžyšche na kóždy pad přjecž cžahnyczž, šo by k nimaj do R. pschischka. List cžitajo wona pšakasche, ale njepšchemēni šwój ša-myšl, pschetož wona bē šo hižo pschējara podaka; haj wona na list ani njewotmolwi.

Mašyna pschidžze; Šanka dyrbjesche domišnu wopušcžicž. Knještwo pošledni cžasž pschecziwo Šanje mjenje dobrocžiwne byťo njebēšche. Wobžarowachu jeje kłuposcz a se štykanjom dachu mlodej holžny cžahnyczž. Šej šamej bē jara cžezko. „Čžinju to jehó dla“, šebi prajesche, hdnyž šo napominazy kłóž w nej šhšchecž dāšche. Wona bē pošledni krocž na wšchitkich šwojich lubowaných mēštach we wšy a w holi pobyla, bē wšchudže Wozemje prajika, bē šwo-jemu knještwu pošledni krocž pošlužika; pschichodne ranje dyrbjesche přjecž. Šanje pschidžze; Šanka šrudna a wócžko pošne šhšlow na želešnyž šedžesche. Ach, hdnyž šo našche najlubšche pschecža škóncžnje dopjelnja, šo nam hušto žyle hinasche šdadža, a my bychmy potom najradšcho prajili: „Čžeho dla je Wóh to dopušcžik?“ Žeho dla, šo bychmy šebi pschichodnje lēpsche žadali.

Džěšacz hodžin Šanka jedžesche, žny dešchcžikožty oktoberški dženi, a namaka šwēt šchěry a pušty. Přeni pschijomny wofomik bē, hdnyž po štyšnimym pytanju na dwórnišcžu Ršhesčžijana namaka. W drožžy, kotraž ju psches dołhe hašny k jeje knještwu pschi-wjese, džesche Ršhesčžijan khetro njewēšty: „Ššhšch, Šanka, woni maju mje tam ša twojeho bratra; šym to prajicž dyrbjať, dofelz žona hewať nihdy domolika njeby, šo bych kóždy wjecžor pschischof. Duž šo na ledžbu bjer.“

Šeli šo njebudžesche tajke cžmowe byťo, wón budžesche šo štróžik, kať wona woblednu. „Ršhesčžijano“, wona štyšnimyje na-pschecžimi, „šy khať! a ja dyrbju dale khačž? to njemóžu“. Wón čžyšche ju na kóžde wašnje šwēromacz. „Móžesč mi wēricž, njehladaj jow tak na wěrnoscž, kaž w Šergishofje“; ale wona bē žyle njestroschna. „Nē, to dyrbju prajicž, a to hišcže dženska!“ Šdnyž jej wón rošpowjeda, šo ju na to hnydom šašo se šlužby pošczelu, wona praji, šo je jej to lubšcho hacž kža.

„Šdže dha pať čžesč wostacz, jow, hdžez nihoho njesnajesč?“ šo wón njescžerpnje woprašcha.

Wona pošna, šo to njemóžesche. Šo wulkim bēdženju šama se šobu a po wjele pschirēcžowanju i jehó štrony šo wona poda, přjedy hacž drožka šasta. Wot ropota na hašny a wot štróželow žyle šabkudžena Šana kaž wo šnje psched krutej šymnej knjenju štejesche; a hdnyž ta mješ druhim tež praji: „jeje bratr je prawo mēť, wona je šhšna holza, ale podomna na njeho njeje“, čžyšche šo Šanka i hašbu a i bojoscžu do šemje šapanyczž; wona žaneho šłowczka rjež njemóžesche. Ršhesčžijan, fiž ju nowemu knještwu pschedstajesche, jej pomhašche, prajizny, šo šo jej po domišnje štyšcže, a šo budže jutšje wēscže lēpje i nej.

Hanka ƚo i krutym pschedewofacjom lehnu, ƚo chze knjeistwu nasajtra rano wernoscź wusnacź; ale hdyž dzeń nastupi, njechafche žane wusnacze se erta; pschetož tak mójesche ƚwojemu Ršchesczjananej tajfeje kšchwody czinicź? Tola njeprawda ji tak brémjo na duschi ležesche; wona ƚebi knjeni do woczow pohladacź njesmėri, teź niź staremu knjeistwu pišacź — to bė Hanzhny sapoczatk w mėsce. (Pofraczowanje.)

S dzělaczerjowego katechizma.

Wot duchowneho Naumana pišaneho.

Biblija, kniže sa dzělaczerjom.

Biblija je sa wschitke schtanty, sa wschelafosceje człowiskeho žiwjenja. Dofelź pať ƚo na bibliju w nowischim czašu wot dzělaczerjom i njedowėrienjom hlada, njech ƚo tu krotki wuczach poda, kotryž ma dopofacacź, tak jara ƚo czi mola, kiź ƚebi myšla, ƚo biblija tym pomha, kiź njechadža, ƚo rošwimanje ludoweho žiwjenja do přėdka dze. Dofelź w czašu biblijskich pišaczelow žaneho fabrikiskeho dźela po naschim srosumenju njebė, ale jenož rolniskeho dźela na polach, dyrbi ƚo to, sčtož ƚo wo pólnym dźele praji, teź na to druhe dźelo poczahowacź.

Psalm 128, 2. Ty budžesč ƚo žiwicź ƚwojich rukow dźela; sčtož ty, ty masč ƚo derje.

Mudrosć 3, 15. Dobre dźelo da krašnu mšdu.

Luf. 10, 7. Džělaczer je ƚwojeje mšdy hódny.

5 Mójš. 24, 14. 15. Ty njedyrbišč kšchwodu czinicź kšudemu a potriebnemu najatemu i twojich bratrow, abo i zusbniškow, kiź w twojim kraju a w twojich wrotach je; ale dyrbišč jemu jeho mšdu tón ƚamy dzeń sapfaccicź, předy dylji ƚo ƚlónžo kšowa; pschetož wón je kšudy a i tym sčzerži ƚwoje žiwjenje.

3 Mójš. 19, 13. Ty njedyrbišč twojemu bližšemu njeprawdu czinicź, ani jeho wurubicź. Džělaczerja mšda njedyrbi ƚola tebe psches nóz wostacź hacź do ranja.

Sir. 34, 27. Sčtož džělaczerjej jeho mšdu njeda, tón je křwawny poš.

1 Tim. 6, 9. 10. Kotsiž ƚo chzedža wobohacźicź, tajzy panu do spytowanja a do ƚyče, a do wjele kšupnych a sčłódných žadoscžow, kiź tych człowjekow do sčoženja a satamanštwia ponurja; pschetož ta pjenježna luboscź je korjen wschitkeho sčeho.

1 Tim. 6, 17. 18. Tym bohатыm w tym nėtczischim ƚwėcze pschifaž, ƚo bychu njebyli wyšoko smyšleni; teź ƚo njespuschčeli na njewėste bohastwo; ale na žiweho Boha, kiź nam bohacze dawa wschelafe wėzy wuzimacź; ƚo bychu debrotu czinili, bohaczi byli na dobrych sčutkach, radzi dawali, pomozni byli.

Ser. 9, 23. Tak praji tón Knjes: Mudry ƚo nješwal ƚwojeje mudrosce, a ƚylny ƚo nješwal ƚwojeje ƚylnosce a bohaty ƚo nješwal ƚwojeho bohastwa.

Luf. 1, 51—53. Wón wopofasuje mōž se ƚwojim ramjenjom, a roscžeri tych, kotsiž hordzi ƚu we ƚwojich wutrobnych myšlach. Wón storka mōžnych se stokow a posbėhuje poniznych. Sčłódných napjelni i kubkami, a bohatelych wostaji prošnych.

Sir. 10, 26. Wono njeje prawje, ƚo sčto teho rošumneho kšudeho hani, a bjesbōžneho bohateho cžesczi.

Přėd. Sal. 10, 20. Njesatlej bohateho w ƚwojej sƚarne j komorje.

Pschisł. Sal. 22, 2. Bohaczi a kšudzi dyrbja hromadze bycź; tón Knjes je wobeju stworil.

Pschisł. Sal. 30, 8. Kšudoby a bohastwa mi njedaj, wobradź mi pať moju wschėdnu potriebnosć.

Mat. 11, 5. Kšudym budze ewangelijon přėdowane.

Psalm 9, 10. Tón Knjes je wyšoki hród kšudeho, wyšoki hród w czašu nusy.

Psalm 132, 15. Ja chzu jich jėdź požohnowacź, a jich kšudych i kšlėbom nasčycicź.

Luf. 16, 22. Woda ƚo pať, ƚo tón kšudy wumrje, a bu nješeny wot jandželow do Abrahamoweho klina.

Sir. 4, 1. 2. Lube džeczo, njedaj kšudemu nusy cžėpicź, a njebudź twjerdy pschecziwo kšudemu. Njesazpij teho kšłódnego, a njerudź teho kšudeho w jeho kšudobje.

Mat. 19, 21. Jesuž džesche k njemu: Chzesč-li bycź dofnjany, dži, pschedaj, sčtož ty samožesč, a rošdawaj to ƚamo kšudym ludžom; dha budžesč ty mēcź sčaz w njebjesach; a pschindź, a pōj sa mnu.

Psalm 90, 11. Nasche žiwjenje traje 70 lėt, hdyž wyšoko pschindze, je 80 lėt; a hdyž je krašne bylo, dha je próza a kšchwoda bylo.

2 Theš. 3, 11. 12. My ƚlyšchim, ƚo nėtotši bjes wami ƚo njerodnje sadžerža, a njedželaju niczo, ale hladaju njepotriebnych wėzow. Tajsim my pať pschifasamy, a napominamy jich psches nascheho Knjesa Jesom Kšrysta, ƚo bychu woni i mėrom dželali a ƚami ƚwōj kšlėb jėdli.

1 Mójš. 3, 19. W pocze ƚwojeho woblecza dyrbišč ty ƚwōj kšlėb jėscź, hacź ty ƚo do semje sawrōczisč, i kotrejež wsaty ƚy.

2 Theš. 3, 10. Želi ƚo sčto nochze dželacź, dha teź njech njeje.

2 Mójš. 20, 9. 10. Sčescź dnjow dyrbišč ty dželacź a wschitko twoje dźelo czinicź. Ale tón ƚedmy dzeń je ƚabat teho Knjesa, twojeho Boha, na kotrymž njedyrbišč žane dźelo dželacź, ani ty, ani twōj ƚyn, ani twoja džowka, ani twōj wotrocź, ani twoja ƚluzomna džowka, ani twōj sčot, ani twōj zusbniš, kotryž w twojich wrotach je.

Sčtož je tute mėsta i biblije ƚebi pschecziat a rošpomniš, wjazy prajicź njebudze: Biblija sa džělaczerja niczo njeje! Wjele bóle dyrbjała biblija wot kōždeho džělaczerja lubowana a cžescžena bycź.

Wo jenyh ƚlowje pať ƚo njech wošebje rēczi. Ja ƚebi myšlu na 7. kasnju: Ty njedyrbišč křadnycź!

Nasch Luther je k tej kasni to rjane wukładowanje pschidať:

„My ƚo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź, ƚo bychmy naschemu bližšemu jeho pjenješy abo kubko njebrali ani i njeprawej tworū abo i pschėpjenjom k ƚebi nječzahnyli, ale jemu jeho kubko a žiwnosć pomhali polėpschecź a wobarnowacź.“

Tuto wukładowanje bėsche sa Lutherowym cžap žyle wudošahaze. Ale dženša, hdyž ƚo stawa, ƚo džělaczerjo i blakami ƚo tak sčudnje ƚlacza, ƚo mōhli kšłodu wumrjecź, je none wukładowanje sa tych nusne, kotsiž ƚwojich džělaczerjom tak cžisčecza. A to wukładowanje mōhlo rēcacź:

Sčedma kasnja:

Ty njedyrbišč křanycź!

To je tak wjele:

My ƚo dyrbimy Boha bojecź a jeho lubowacź, ƚo bychmy nascheho bližšeho kšaty pót a cžezke dźelo njebrali aniž sa ništu mšdu na ƚo njeschijnješli, ale jemu jeho strowosć, dom a žiwnosć pomhali polėpschecź a wobarnowacź.

Hdy by ƚo 7. kasnja wschudžom wobkėdžbowala, njebychmy tajkeho njemėra bjes džělaczerjemi mėli.

Sčto dha bė i žyla nasch wyšoko kšwaleny sčōžnik?

Bė wón bratr pjenježnika? Nė! Wón wotrosce bjes džělaczeriskim ludom, wón husto njemėjesche hdyž by kšowny požozil, wón bu pschescžėhany wot wyšokich a hordych, wón bėsche wasch bratr, wón chze wasch bratr wostacź hacź do wėcznosce. Wschitkim, wschitkim człowjekam wón praji: „Lubuj ƚwojeho bližšeho jako ƚam ƚebje!“ a i tym ƚlowom teź nam pucź pokaže, po kotrymž dyrbimy kšodžicź. Hdy by ƚo prawa luboscź we wschitkich wutrobach horliła, by to druhe bōrny do porjada pschisčlo a njemėr a hibanje bjes ludom ƚo sčubitej.

Prašenje: Sčto ma džělaczer wo žyrkwi a bibliji džeržecź?

Wotmolwjenje: So stej jeho najlėpschey pscheczelaj.

Rošhlad w naschim czašu.

Kšėzor ma pschi ƚwojim wokołojėdženju w Norwegiskim morju najkrašnišche wjedro. My jemu to i wutrobu popschejemy, prošymy pať Boha lubeho Knjesa, ƚo by teź naschim buram trajne žnjowe wjedro pōžlat.

Naschi czitarjo ƚo ƚnadź hišcze dopomnja, ƚo bė grichisłka kronpřynzeša, ƚotra nėmskeho kšėzora, w nalėcžu grichisło-katholske wėrywusnacze pschijała. To bė sa naš ewangeliskich sčudne sčonjenje, cžim wjazn, dofelź ničtón njewjedžesche, tak bė kšėzor pschecziwo tej wėzy smyšleny. Kaž ƚo nėt ƚlyšchi, ƚu ƚo tuteho pschėstupjenja dla w kšėzoriskej ƚwōjbje wschelafe wótre rošrēcženja mėle, a teź wėscze njeje bjes wotpohlada bylo, ƚo kšėzor pschi pošlednim wopncze ƚwojeje ƚotry w Barlinje njeje w domach był. Žyle nje- trjebawšchi pať ƚu starolutheriske žyrkwine nowiny tehdy pišale: „Nocžemy sapomnicź, ƚo tajka křoczel ƚo i unionštwia (t. r. i pruskeje ewangeliskeje krajneje žyrkwie) ložny czini. Krajna žyrkej do- wjedze k grichiskej žyrkwi, drje teź k catholskej, hdyž wobštejnoscze ƚebi to žadaju; pschetož wona twjerde wėrywusnacze jako nje- trėbnu wėz („Formeltram“?) saczištuje. Teho dla sčōncžnje ewan- geliski mėni, ƚo mōže w kōždej žyrkwi Bohu ƚluzicź!“ To tola je woprawdze psche wschu mėru! My mamy sa tajke blady jenož to wotmolwjenje: sancta simplicitas! to rėka pschėložene: o ƚwojata kšuposć!

Položenje jutrow na wěšty měřaz a dzeń je praschenje, f ko-
trymž su so hižo czasto nakladowali. W nowšim czaku po sbaču
tale naležnosć sažo do rospominanja pschińdze. Wikowanste a
riemjeblnište komory w Lipsku, Draždžanach, Rheimnizy, Plauenje a
Žitawje su sakskemu ministerstwu smutskownych naležnosćow wopom-
njeniške pišmo pschepodali, w kotrymž jo proscha, so by na resrižanje
tehole wažneho praschenja dželało. Tajke resrižanje móhto so jenož
f jednanjom f jenotliwymi knježerstwami, najpriódzy šnadž mjes něm-
skim křezorstwom a banžom, dozpicž. Wopomnjeniške pišmo namje-
tuje, jutry na přenju njedzela po 4. haprleji položicž. So so tutemu
namjetej se stejnisćezja křesćizjanskeje wěry nicžo napschecžo stajicž
njeda, može so hjes dalscheho rosmyšlenja sa wěste wsacz, dofelž je
njewobštajnosć jutrow wot wobstejnoscžow wotwižna, kotrež f křesćiz-
janskej wěru niz najmjenšche czinicz nimaju. W tutym nastupanju
so w petiziji na to pokasuje, so su so wažne protestantske a katolske
hłoby ja to wuprajile, so je po křesćizjanskej wěry domolene, jutry
na wěšty dzeń položicž. S prawom so dale wusběhuje, so tež stat
pschicžiny nima, pschecžimo temu nekajke rosmyšlenje mēcz.

Se „Sserbskich Nowin“.

Sšylne słowcžko je kaž „Sserb. Now.“ pišchu wóndano šapóřklatz
Kaltenegger, jedyn bur se Štyrsteje, w awstriskim křezorstwomym šejnje
prajil. „Dženska mlody człowjek, njemalo wjele nawuknywški, praji:
„Što? Nočzu wolazy bycz! To mi s zyla njepšchipanje!““ A holza
praji: „Nočzu do šwinjazehe khlēwa, tam džē šmjerdži!““ Wona chze
wořobna, kucharca, wuczerca, wscho móžne bycz, jenož niz žana hurska
džowka. Se šamej wuczenoscžu a nadutoscžu nočze nicšto wjazy do hródze.
Šhrabnje-li wuczer hólcezeza, so by jeho, kaž je šebi šaklužil, troščku
wšchemlócžil, jemu to škulski šakon, škulski radžiczel, a što wē što
hičzeje dale, šakasa a na kónzu rēka: wuczer dyrbi so khostacz. Tsi
wobstejnoscže su, kotrež nētcžišchi czas wosnamjenjeja: wulka licžba šamo-
mordarštwow, nadpadowaze roscženje bludnych a khostanzow a pschi-
bēranje revoluzionškeje strony. Wšcho to se statnymi pschiprawjenjami
šwiřuje. Wdy wbořy człowjekoj šmy njenujzy wot tšoch wēzow wob-
knježeni. Wdy křesćizjenjejo je czertow njenujemy. Druhy ludžo je,
dofelž šnadž so na to wořobnišcho pošlucha, požadliwoscže njenuja.
Tele tsi njesbožowne wēzy su: Ğordoscž a lakomnosć woczow a czēka,
a f pošledniškej tež czert wořlokanštwu šluscha. A nētko pomyšleze
šebi, moji knježa, nam, kiž mamy hižo šchēdžiwe wlořy, a mnořy s zyla
žanyh wlořow wjazy nimaja, nam je drubdy dundyršy czēžko, hdyž
rēka, so dyrbymy pēkni wostacz. Pohladajče ras do jeneje kniharnje,
nicžo tam dale njeje, hacž powjedancžka luboscže, romanu, kajka je
luboscž, kať so hubšuje atd. Ššym hubjenu wopytať džiwadla a šym
w Winje jenož dwójzy džiwadlo wopytať. Ale ras šym tam byla
štož šym tam widžal, je tola pschedaloko šchlo. „Čertowa žona“
to bēche. Tam so mandželštwokamanje tak rjenje pschedstaja, so so
człowjekej sedže, po tym czinicz. A tam bēchu maczerje šwoje nje-
winowate džowki šobu pschijwedle, te su nimo mēry wczipne pschi-
hłowale, přeni wokomil drje nicžo srosumike njeřbu, tola s czasom
srosumja. Dyrbju woprawdže našy rořšwēlleny duchapolny czas wob-
žarowacz, so našy pēpnjerjo nicžo lēpšche njedokorjeja, hacž mordar-
štwu, mandželštwokamanje a lute tajke wēzy. Tajke wēzy f temu
pomhaja, so człowjekoj f šrudnemu kónzej dōndu, so potom žaneho
drubeho wupucža njewostanje, hacž kulka do hlōwy, abo do bludnizy
abo do khostarnje.“

Wuwucženje. Dostojny jendželški duchowny Samuel Šilpin
šetka lētny wječor nēščto dželaczeryow, kiž s džela domoj džechu.
Šedyn, kiž bliřko njeho nimo džēšche, žakostnje šakrowašche a šelešche.
Duchowny domoj pschischedšchi so smērowacz njemōžesche, so teho
dželaczeryja na jeho hrēch pokasať njeje, tak so sa žyłu nōz wōczka
njefacžini. A so by škōmdžene šašo dobre šcziniť, so rano tam
poda, hdyž mēšesche tōn muž, hdyž na džēlo džēšche, nimo pschińcž.
Wōn pschińdže a duchowny f njemu praji:

„Ša šym wjeřety, wař wohladacz! Ša šym na wař
czakať.“

„Wdy so wēšče mylicže, mōj knježe!““, bē to wotmolwjenje,
„pschetož ja wař njefnaju!““

„Ša wař tež niz“, duchowny wotmolwi, „ale ja wař wczera
přeni křocz wohladach a mam wam nēščto prajicž.“

„To móžno njeje“, muž šašo praji, „ja wař tola hičzeje
wohladať njeřšym““.

„Ša pať“, praji duchowny, „ja šym wczera wař so modlicž
hyschať!““

„D to so mylicže, pschetož w mojim žiwjenju so hičzeje
modlit njeřšym.““

„Tola wy šče so modlili!“ Šilpin praji, „hdy by Wōh
wařchu modlitwu wuřšyschať, wy tu dženska rano wjazy byli nje-
hyschje. Wy šče jeho prošyli, so by wař poklať a wařchu duřchu
šatamať.“

Muž wobšednu a šchepetajo praji: „Šaj, hdyž wy to so
modlicž njenujecze, šym so modlit.““

„Wdy to po tajkim špōsnajecze? Duž chyzch wař prošycž,
so hyschje wot nētku tež tak wo wumōženje šwojeje duřche prošyli,
kaž šče to hacž dotal wo jejne šatamanje czinili. Tež chzu teho
Knješa prošycž, so by so nad wami šmilil.“

Tōn dželaczery bēšche wot křobloscže a luboscže duchowneho
hnuty, a wōn pytašche a namaka pola Boha wodaczje a mēr.

Tež šchepatka. Šchepatki wudowow so w njebjeřach
jara wyřoko czesca. Tamna křuda židowska žona pschi Wōžim
kařchcu w Šerusalemje je f darom šwojeju dweju šchepatow nje-
šachodnu czelcž dostala. Ale hdyž tajke šchepatki f rukow pschińdu,
kotrež ruzy wudowy njeřteje, ale nēkajkeho Křoesuřowej ruzy
(Křoesuř bē šary pschēs mēru bohaty kral), ma so zyle hinať
f nimi. Pschetož bohacžy ludžo žakostnje malo czinja, hdyž dale
nicžo njeczinja, hacž bohacze dawacz, a czinja mjenje hacž nicžo,
hdyž dale nicžo njeczinja, hacž křudže dacz.

Dobra žona, kotraž so ras pschi kōnzu požohnowaneho miřion-
škeho šwjedženja w hlubokich myřlach f pošnej mōščny, w kotrež
mēšesche 30 toleť pjenješ, mēřtu bližesche, na kotrymž so kollektu
šbērašche, njemēšesche ani Křoesuřoweho bohacžstwa, ani tak křuda
njebēšche, kaž wudowa. A runje tajzy ludžo husto njewjedža, šcho
a felto dyrbja temu Knješej woprowacz. Wšawšchi toleť f mōščnje
chyzšche jōn runje na talēť woprowacz; tu jej myřil pschińdže, so
je to šnano psche wjele ša jeje šamoženje. Tškanwšchi toleť šašo
do mōščnje wuczeje křochil; hdyž pať chyzšche jōn na talēť položicž,
so tola psched Bohom hańbowašche, so móhla f nim temu Knješej
psche malo dacz. Duž křochil šašo do mōščnje tšknj, žyłu mōščeni
je wšchittimi tolerjemi a křochkami na talēť položil a wjeřola šwoje
pucze džēšche.

Njeřbu jeno šoprowe, ale tež šlēborne šchepatki. Wšchitto,
šchož so woprawdže wopruje, je šchepatka. Žyła mōščeni bē
tež tajka šchepatka, runjež f wudowineju rukow njepšchidže, tola
wudowina šchepatka, kaž tamna w šwj. šczenju. Quandt.

Pschewodžer. Mlody muž po kraju wokoło czahajo štareho
towařšcha šetka, kotrehož dolho wjazy widžal njebē.

„Pōj so mnu do křoczmy“, wōn rjeknu; „dam czi blesčtu
porjedžicž.“

„Ale ja mam nēkoho pschi šebi“, druhi praji.

„Ša nikoho njewidžu!“

„Ty jeho widžecž njemōžesč, ale wōn tu wēšče je.“

„Dha pschijwedž jeho šobu.“

„Njemōžu! wōn nihdy do křoczmy njendže.“

„Nō, dha jemu wonkach czakacz daj.“

„Nē, ja njemōžu jemu žaneje křchidny czinicz. Mōj pscheczel
je Knješ Šesuf. Hdyž ja f tobu du, wōn šobu njendže, a ja so
wjazy wot njeho dželicž njecham.“

S džēcžazeho erta. Njebohi šarať Š. powjeda w šwojim
žiwjenjebēhu, so je ras džēcžo f njemu prajiko: „Knješ šararjo,
hdyž junu do njebjeř pschińdžecze, dha wostajče mi na šawzy, hdyž
wy šedžicze, tež blecžil, so móžu so pschi wami šynycž.“ Š. wot-
molwi: „Lube džēcžo, njeřmēšch pschi mni, ale pschi Knješu Šesufu
šedžecž.“ Džēcžo šebi wēž trořchu pschemyšliwšchi na pošledku praji:
„Nō, chzemoj Knješu Šesufa šwjedža naju wsacz.“ Woprawdže:
„džēcžom šluscha Wōže kraleřtwu.“

11. njedzela po šwj. Trojizy.

Njedzela	Lufascha 18, 9—14.	1 Korinthiškič 15, 1—10.
Wōndzela	2 Mōřš. 14, 15—31.	Galatiškič 5, 1—15.
Wutora	= 15, 20—27.	= 6, 11—18.
Serjeda	= 16, 1—14.	Špēřiškič 1, 1—14.
Šchwōrtf	= 16, 15—35.	= 1, 15—23.
Pjatl	= 17, 1—16.	= 2, 1—10.
Šsobota	= 19, 1—25.	Psalm 92.